

(11)
DISSERTATIO MEDICA,
INAUGURALIS,
DE
VARIOLIS INSERENDIS.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Præfetti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

GULIELMUS ST CLARE,

BRITANNUS,

Societatis physico-chirurg. præses annuus.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,L XXX.

Viro spectatissimo,

EDVARDO PARKER,

De Browsholme,

ARMIGERO,

Pro generis antiquitate

Et dignitate illustri,

Sed pro prisca hospitalitate Anglica,

Pro patriae amore,

Et aliis virtutibus præclaris

Illustriori,

Hanc Dissertationem

D. D. D.

AUCTOR.

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

VARIOLIS INSERENDIS.

IN morborum, qui vitae humanae fortem miserabilem reddiderunt, catalogo, inter primos stant variolae. Et, quamvis hujus mali causas explorare, et acerbitati obviam ire, a prima invasione, operam praestiterunt medici; omnis tamen opera periit atque proruit, in Europa saltem, usque ad hujus seculi initium. Quo tempore, casui, vel recentiorum sagacitati, cedere cogebatur: Adeo ut hic morbus, qui, per secula fere decem, humanum genus devastabatur, terrorem et stragem undique diffundens,

6 DE VARIOLIS INSERENDIS.

dens, tandem armis spoliabatur : Et horum posterius, qui variolas pestem utpote gravissimam fugiissent, ultro aggredientibus sese offerunt. In hac dissertatione, de variolis inferendis, pauca dicere est consilium : Quod ut melius absolvam, sequentem proposui ordinem.

1mo, Infitionis historiam quam brevissime percurram.

2do, De modo corpus efficiendi morbo opportunius tractabo.

3^{tio}, Inferendi modum optimum describam.

4to, Morbi post infitionem cursum, signorum causam, prognosin, et medendi rationem, depingam.

5to, Denique, unde profluant hujus artis commoda explorabo, et quae contra eam objecta leviter perstringam.

HIS-

H I S T O R I A.

Antiqui, quoniam de variolis ex toto silent, inter eos latuisse prorsus est verisimile; quia grassantem in suis quemque temporibus morbum accurate exprefferunt. Ortum in Arabia primum traxisse variolas, inter omnes fere constat; in his nempe regionibus, Palestinae finitimis, et usque ad oceanum porrigentibus, quarum incolae feroces et indomiti, vitae necessariis contenti, parum consuetudinis ac societatis cum aliis habuerunt. Sed, quamdiu morbus tam atrox ibi latuisset, et quibus modis in corpus humanum fuisset excitatus, minime nobis compertum est. Septimi seculi autem initio citius disseminatum esse morbum non patet. Hoc vero tempore, Mahomet, mira cupiditate novae religionis per orbem terrarum propagandae stimulatus, non blanditias tantum experiebatur, sed etiam

8 DE VARIOLIS INSERENDIS.

tiam ad vim armorum ventus est. Ut voti compos fieret, exercitus jam paratos causa agendi, Arabes supra dictos conscripsit. His rebus igitur effectum, ut e latibulis vocatae variolae serperent per Asiam: Et exinde, a cruce signatorum peregrinationibus, et commercio, longe lateque sese spargerent. Hujus morbi clades quid depingam? Nonne a calculis cautissime institutis patet, ex tanta multitudine, quam variis temporibus invaserunt variolae, septimum quemque ad minimum succubuisse, et illorum qui supervixerunt vitam aerumnosam per multos traxisse? Vim pestiferam mitigare nequicquam conati sunt medici, donec per insitionem variolas transferendi modus fuit inventus et exercitatus. Sed artis hujus utilitas nostra commendatione nequaquam indiget: Nam satis est experientia late patente probata. In Asia procul dubio fuit primo excogitata variciarum insitio: Sed lapsus temporum inventoris nomen gentemque delevit. Pylarinus hanc artem autem opinatur, ex Thessalia in Smyrnam, Byzantium, et

et hisce finitimas regiones fuisse translatam. Majore tamen verisimilitudine ab aliis existimatur, ab India Orientali, et praecipue e Georgia et Circassia, fuisse allatam. Istis enim regionibus, et foeminarum forma, et mos, cheu ! crudelis valet, illas in servitutum addicendi. Ubi igitur juvenes variolis laborantes minimo periculo versatos esse observaverunt, formae decus, et vitae causa conservandi, illis admodum adolescentibus morbum arcessiverunt. Etsi haec ars in Societatis Regiae Londinensis Actis, sicut in Asia exercita, hujus seculi initio depingebatur; tamen, ad Dominae Mariae Wortley Montague dies, in Europae gentibus, nemo artem experiri ausus est. Matrona haec celeberrima, anno circiter millesimo septingentesimo et octodecimo, Byzantii habitans, insitionis in his regionibus effectus salutiferos rite perpendens, filium suum operationi subjecit; nec fuit eventus spe minor. Ex Asia reversa in Britanniam, secum artem transtulit, et filiae variolas impertivit, felici iterum eventu. Denique, ut

artem magis promoveret, epistolas quasdam ingeniosas scripsit, omni persuaso argumento, hominum attentionem ad hanc artem stimulans. His modis in Europa coepit coli infitio; tarde tamen progrediebatur, donec Georgio Primo regnante, in sex capitale damnatis, et postea in multis aliis sponte sese offerentibus, instituebantur experimenta. Etiam si vero in omnibus fuit eventus secundus, et ars peritissimis spectata per Europam peragraré incipiisset; per inscitiam tamen, vel quod animis vacuis nondum fuit ars accepta, iterum relanguescere permissa, in defuetudinem fere tandem abiit. In America interim Septentrionali, et sub ventum jacentibus insulis, majorem celebritatem atque nomen ars consecuta est. His enim regionibus variolarum naturalium strages solet esse ingens: Quarum imperio lethali ut obviam irent, per infitionem ultro morbum incitabant. Et cum votis in omni periculo respondebat eventus, in Europa, insperato fuit ars restituta; et in Britannia maxime, viginti abhinc circiter

ter annos. Eo tempore Suttonius, vir artium liberalium etsi rudis, summa sagacitate incisiones profundas et emplastra rejecit, calorem et lectum prohibuit, potionesque fumere frigidas, et aërem purum respirare jussit. Cum melius fieri haud potuit quam factum fuit, omnia quae obstiterunt removit; et hujus operatoris methodus tutior reddita, hodie placide accepta est.

De modo Corpus efficiendi Morbo opportunius.

Sexui omni, aetati, et temperamento, praeparationis unum modum adhibent Suttonii discipuli. Sed praxis haecce a ratione tam abhorrens repudienda est, et pro re nata tantum administranda.—In hac re tractanda, de aetate primo dicam; de qua multum disputatur. Manifeste vero patet, eam aetatem, quae inter secundum et sextum accidit annum, optime convenire. Tunc nec conditio ad inflammationem spectans,
 quae

quae cito postea inducitur, nec nervorum mobilitas, modo quippe decessa, infestantur, variolis ambo inimicae. Nam, ante secundum annum, ex temperamento mobili, ex dentitione et vermibus, convulsionibus obnoxii sunt infantes. In illis quoque exhalationis fluxus est minor quam debet ad materiam variolosam in cutem transferendam. Sed, quod majoris momenti est, calori immodico ex necessitate saepe exponuntur; quoniam in cunis illos deponere, in brachiis gestare, necnon, uberrum ductionem permittere, solent nutrices. Praeterea saepe molestior, interdum prorsus obstructa, redditur suctio, papulis nares opplentibus, et transitum prohibentibus aëris. Porro, si urgent symptomata, nec demulcendo nec comminando, ut fumant medicamenta, infantes tam teneros flectere potes. Neque nos insitionem differre oportet, donec conditione inflammatoria tensius evadit corpus, quae sextum post annum fieri solet. Nam ab experientia pro certo habemus, hanc conditionem maligniorem semper efficere morbum. Necnon

non debilitati est obnoxia adulta aetas, ex venere, intemperantia, moerore, et terrore; quae contagionis acerbitem augere, jamdudum comperta sunt usu,

Qui morbi sunt Infitioni vel opportuni vel inimici, est proxime disquirendum.

Si quos consilium est inferere licuerit nobis feligere, nullo morbo tentatos, procul dubio, anteferremus: Quum autem, graffantibus variolis, in morbis laborantes, vel etiam valetudine fluctuantes, ut infererentur saepe expetitur; est igitur medici, inter eos qui magis minusve nocent, rite discriminare, ut instituatur non tantum vera prognosis, sed etiam a periculo impendente praemoneatur inferendus. Ex observatione constat, morbos ad pyrexiarum classem pertinentes variolis maxime esse incongruos. Quippe quod, dum horror corpus invadit, in cutem inducitur constrictio, qua
soluta

14 DE VARIOLIS INSERENDIS.

soluta augentur calor, et cordis vasorumque actio. His rebus igitur obstructa exhalatione, ad superficiem raptim propellitur et accumulatur venenum, unde papularum sequitur confluxio omnis periculi origo. Cum morbi febriles non adfunt, quin inferi liceat variolas nil impedit: Etiam in gravidis et mensibus fluentibus, nisi forsitan prima aggressione, cum premunt indicia febris.

De Anni aptissimo Tempore.

Variolarum inferendarum tanta est benignitas, ut, in climate saltem placido Britanniae, anni tempestate qualibet impune perficiatur operatio. Sed uno ut tempore frequentius grassantur morbi epidemici, et alio, temperamentum inflammatorium, tempestas his minime abnoxia est eligenda. Æstatis igitur principium caeteris anteponendum est: Id scilicet tempus, quod men-
fes

fes Maium et Junium includit; frigore humido hyemali, nec non veris conditione inflammatoria, tunc solutis, et Syrii pestiferi ardore nondum urgente. Inflammationem in fugam conjecit aestas, solida laxiora reddendo; exhalationi quoque, hyberno frigore cohibitae, immittit habenas. Nunc enim virescit omnis arbor campusque, et tota naturae facies, salutem indicans, secum adfert hilaritatem.

Veneri Electio.

De materiae variolosae electione multum dicitur. Ex naturalibus variolis tantum alii, alii ex fictilibus, vel etiam ex ambobus, sine ullo discrimine petunt. Hi ex crudis, etiam ex vulnere ante febris accessionem, illi ex maturioribus; denique ex benignis et malignis, sumunt. Sed, si res mature aestimatur, caeteris paribus, omnium eundem esse eventum reperiatur. Praeterea, demonstrant

16 DE VARIOLIS INSERENDIS.

demonstrant et usus et ratio, variolarum benignitatem ex conditione corporis, unde fit subtrahita materia, minime pendere; sed ex corporis temperamento in quod introductum. Ex corpore autem non sano, et variolis malignis, venenum depromere, vetat fama medici, vetat consanguineorum anxietas.

Praeparatio.

De modis quibus diaeta, et medicamentis, corpus veneno paratius efficiatur, proxime quaerendum est. Suttoniae methodi fautores, et quidam alii, ut supra dictum, validis et enervatis cibum eundem, et eadem medicamenta, administrabant. Sed, si obtinet conditio inflammatoria, minimo cibo, exercitationibus, sanguinis detractione, et catharticis, est solvenda. Contra, si corpus vel natura sit debile, vel morbo extenuatum, regimen generosius certe utendum.

At

At, urgente nullo morbo, vel variolis inimico temperamento, regimen solitum permitendum est. Porro, si infantibus infectionem movere cogimur, prius in cubili dormire, et ex cochleari bibere, assuesci debent, malis jam dictis causa obviam eundi. In corpus ad infitionem parando, praeter cathartica, medicamentorum usum prorsus silentio transivi; quippe haud necessaria sunt in nullo morbo tentatos. Insuper, quae administrata sunt, nihil valere existimare ducimur; quippe enim cuique aetati et habitui, ut regimen jam dictum praescribuntur, et in quantitibus tam exiguis, ut per ea paratius reddi nequeat corpus.

Operatio.

His de praeparatione praemissis, ad modos variolarum inferendi diversos ventum est. Graecorum nonnulli morbum ciebant, puncturas obliquas in mento, maxillis, fronte,

C metacarpo,

metacarpo, et metatarso, faciendo; in quas veneni pauxillum ex adolescentulo morbo naturali affecto depromptum, ac in sinu servae calefactum, infundebant. Alii quidem cum sanguine, ex variis vulnusculis acu factis detracto, venenum miscebant, et vulneribus applicabant, nucum putamina (concavis partibus juxta vulnera positis) supra applicantes. Talibus modis in Graecia excitatae fuerunt variolae, ut memoriae prodiderunt Pylarinus et Timonius.—Ab ipsis, sed aliter, peracta fuit operatio. Ille vero, ut partes carnosae pungantur, quo minus doloris minusque inflammationis cieretur, suadet; hic ut brachiorum musculi. Sineses gossypii veneno et moscho imbutam turundam in nares indere solent, variolas causa movendi. Modus Sinenfis Meadius noster in puellam, quae una fuit e sex capite damnatis, experimentum fecit; octodecim circiter annos nata est. Hanc invaserunt variolae, eodem tempore ac alios veneno modo diverso expositos; vero multo acrius instabant; et super alia capitis dolor.

Byzantini,

Byzantini, a quibus ad nos ars translata fuit, puris variolosi pauxillum in puncturas acu factas indendo suscitant morbum.---
Africani, cum infectionem impertire cupiunt, in variolis infecti cubiculum inferendum adduci jubent, et e papulis maturis surreptum venenum, in cutem inter digitum indicatorium et pollicem extensam, linunt. Ejusdem partis cutem, acu, cui est filum annectum pure imbutum, interdum perforant : Sic infectio, a fili in vulnere relictione, vel transitu ejus tantummodo, praebetur. Eodem fere modo utuntur Indiae Orientalis operatores. Eodem necnon consilio infantibus aliquando, saccharo syrupove admixtum, dant venenum: Sed sic administratum, a ventriculo saepe respuitur; unde inceptum inane.---Veneno cutem illinendo, metacarpos cervicemque etiam ligaturis infectis cingendo, variolas movent Cambro-Britanniae Caledoniaeque monticolae. Inter Gallos et Helvetios, cuti nudatae emplastro epispastico applicatur materies. In Britannia, amplis brachiorum

orum vulneribus scalpello inflictis, gossypium, linumve tinctum inferendo, usitatum fuit invitare morbum. Hodie vero in brachio unico tantum, ubi institui solent fonticuli, scalpelli cuspidē imbuta, operculis interdum usitatis, sed plerumque reiectis, vulnus leve infligitur. Si modorum praecedentium eventus rite expendantur, non aliter inter se discrepare invenientur, quam quod postremus plus simplicitatis et jucunditatis sibi jure vendicat. Venenum quocirca alicui quum impertiendum est, a varioloso cui vires aliter integrae, sit extempore depromptum, scalpelli cuspidē communis, morbi quo stadio non vero momenti: Ex maturitate enim, vel ex puris fluiditate, operationis minime pendet eventus. Musculi deltoides insertionē, cutem veram inter et cuticulam, valde fit vulnus leve inflictum. Ut vix horae momento, in vulnere detentum sit scalpellum, vel ut vera cutis perfodiretur, haud necessarium. Inania ac etiam nocentia sunt emplastra et ligaturae; infectionis quia progressus molestiorem

lestiorem non tantum reddunt intuitionem, sed quod in ulcus foedum, et aegre sanandum, plagam aliter mitem saepe efficiunt. Segregatus a variolis contactis per decem ad minimum dies sit inferendus, ne cursu naturali infectio furripiatur; et ita, si minus felix eventus fuerit, in infitione haeret culpa. Curiose enim prospiciendum semper est, ne artis tam salutiferae adversarii armis instruantur. Venenum recens maxime petendum est; aridum tamen si servatum sit, fermentationem adeo ut nullam subiret, quin inferatur nil vetat.

Infectionis Progressus.

Ad cursum infectionis tandem perventum est; de quo certiores facti sumus, in morbi prioribus saltem stadiis, a vulneris faciem curiose intuendo. Infectionis signa, die insequente, vulnus vix exhibet ulla. Sed triginta sex horis vix elapsis, pulicis morsum

morsum plaga refert, corrugatur cuticula
 circumstans, et, applicato digito, durescere
 percipitur. Tentatur, quarto die, pruri-
 gine vulnus; et in vesiculae medio tenuis
 cernitur lymphá. Ejusdem brachii axil-
 lam, quinto die invadunt tumor, dolor, at-
 que rigor. Sexto septimoque, in vulnus
 multo acius instat inflammatio. Octavo
 autem die, horror, languor, vertigo, virium
 prostratio, calor auctus, et pulsus velox,
 febris aggressionem plane indicant. Hoc
 tempore efflorescentia, vesiculam lymphá
 distentam cingens, pollicis ad latitudinem
 ampliatur. Et, si microscopio attente ex-
 ploratur vulnus, pustulae quaedam conflu-
 entes conspici possunt, primo etiam febris
 impetu. Triduo se subducunt indicia fe-
 bris, et papulae statim inflammatae, plus
 minusve confertim per cutem sparsae, in lu-
 cem prodeunt. Finitur decimo tertio e-
 ruptio, et papulae pure benigno repletac
 tandem, diem vicesimum circiter, in squa-
 mas abeunt, foveolas depressas raro relin-
 quentes. Febre fugata, ad pristinam fere
 hilarita-

hilaritatem redire solet aeger. Variolarum scitilium hic cursus usitatus est. Sed ordo longe diversa interdum observatur. Die enim insitionem sequente, aliquando inflammatio occupat vulnus. Et contra, infectionis signa nonnunquam non tam mature se ostendunt: Quinto adeo ut vel sexto die, tam levia sunt, ut aciem oculorum fere eludant. Incisionem purigo et color rosaceus, axillam tumor, rigor, atque dolor, denique corpus febris multo serius quam tempore supra dicto, invadunt. Diversam formam induit febris; nam nausea, vomitu frequente, languore, viriumque prostratione, aliquando stipatur. Febre adhuc saeviente, et stadio maxime papularum eruptionis, corripiunt infantes aliquando convulsionibus epilepticis: Quae, pro corporis mobilitate, plus minusve saeviunt, plerumque sunt quidem mites, et eruptione facile repulsae; alias vero tam acerbae, ut, nihil proficiente auxilio, aegrotus de medio tollitur. Inter papulas, macula rubra sunt interdum sparsa; quae tamen triduo e conspectu

24 DE VARIOLIS INSERENDIS.

conſpectu ſe auferunt. Puſtularum erumpit, etſi rarius, meſſis altera, horrore, capitis dolore, et febris caeteris miniſtris comitata: Quae curſum tamen ſolitum non currunt; tempore vero eodem ac prioribus diſcedunt. Aberrationes caeteras enumerare, non eſt conſilium; variolarum enim naturalium veſtigia premunt, et ab eodem fonte cauſas ducunt. Inter ſigna quae corpus tactum eſſe denotant, dolor, tumor, et rigor axillae, et febris, ut pathognomonica ſemper ponenda ſunt. Nulla enim inflammatio, nulla quam patitur ſuppuratio vulnus, horum uno vel altero abſente, ſunt credenda. Ex multis obſervationibus practicis, ſed maxime ex exempli hiſtoria, nuper nobis conceſſa ab ingenioſo Domino Dawson de Sedburgh, in agro Eboracenſis ſeptentrionali diſiſione, chirurgocoſeleberrimo, illa ſigna ſpectatiſſima uti teſtimonia deponere adducimur—Ecce hiſtoriam: ‘ In the
‘ ſpring of the year 1772, two children of
‘ one family were inoculated, nearly in the
‘ manner of Doctor Dimſdale. A ſlight
‘ inflam-

inflammation appeared on the third day,
 which on the fifth was considerably in-
 creased, and a hardness perceived on pres-
 sure. The inflammation, on the eighth
 day, was much increased, extending near-
 ly the breadth of half a crown. A gentle
 pressure being now applied to the inocu-
 lated parts, matter issued out pretty free-
 ly, with which a cotton thread was wet;
 and, that it might be perfectly saturated,
 it was drawn through the matter that
 came from each. With this thread nine
 or ten were inoculated, by first making a
 slight incision in their arms with a clean
 lancet, and then applying a small piece
 of the cotton thread, which was retained
 on the parts by plasters.

Every one of these had a fever, and erup-
 tion of pustules in due course; whilst the
 children from whom the matter was
 taken, had neither pain in the axilla,
 fever, or eruption. But, on the eleventh
 day, the inflammation of the parts abated;
 and, two or three days afterwards, there

D

remained

‘ remained nothing but a dry scab. At
 ‘ the request of the parents, they were a-
 ‘ gain inoculated in the other arm of each;
 ‘ when, contrary to expectation, the parts
 ‘ inflamed, and underwent nearly the same
 ‘ change as before. But axillary pains
 ‘ were now felt; and, about the ninth or
 ‘ tenth day, a pretty smart fever acceded;
 ‘ which was, in the usual time, followed
 ‘ by a copious eruption of fine small pox.
 ‘ The parts first inoculated were not in the
 ‘ least affected by the second inoculation.
 ‘ Quaere, At a proper time, might not these
 ‘ children have been inoculated from them-
 ‘ selves?’

Spiritum foetidum, ut febris eruptionem
 antecedentis notam pathognomonicam, ta-
 meti ponit Dimfdalius ingeniosus, silentio
 praeterii: Ab experientia enim et ratioci-
 nio, a foetore febribus omnibus communi,
 discrepari quid possit, parum nobis videtur.
 Vel, si fit etiam major, calomelanos usui
 liberali nonne ascribendus fit?

Signorum

Signorum ratio.

Venenum infitum inflammationem partibus vulneratae gignit, et effusionem lymphae idoneae, ad ciendum morbum. A vasis lymphaticis in succorum massam, sic imbuta lymphæ, defertur. Axillae glandulas tumore, rigore, et dolore afficiens. In sanguinis massam, sui generis, fermentationem admissum excitat venenum; unde oritur febris. Cur in febris productionem occupantur octo circiter dies, nobis non est dicere. Naturalibus tamen aequè ac fictilibus, necessarium videtur, temporis hoc spatium, vel etiam longius. Ancillae enim exemplum, octodecim circiter abhinc menses, sedulo observavi. Curam et nutrimentum variolis tentatae forori prae buerat, cujus post restitutionem, rediit ad prioris dominae ministerium, a sorore et infectione longe remota. Post reditum die octavo, febris eruptionem praecedentis signa se ostendebant,

stendebant, et, soluta febre, papularum variolosarum eruptio. Corpus plerumque integrum quoniam adoritur venenum, febrem inflammatoriam genitam esse, haud mirum. Quum autem veneris, seu vivendi intemperantia, vel alia qualibet causa, vires prostratae sunt, longe aliter accidit. Ut omni enim contagioni vim addit debilitas, sic febrem pessimi generis semper inducit. Debilitatis effectus, peste tentatis, fere semper lethales sunt; qui novi nupti enim, vel qui more Graeco biberunt, vel porro qui terrore vel moerore fuerunt depressi, huic morbo gravissimo saepe occubuerunt. Corpore debilitato, tardius progreditur infectio, sexto adeo ut die vix cerni possit vulneris inflammatio. Infantes tenerrimos, vel quorum dentes jam erupturi sunt, maxime infestant convulsiones; excessui igitur tribuendae sunt irritationis. Remittente febre, erumpunt papulae. Tinctis enim fucis, ad cutem, perque eam simul cum materia exhalabili, propelli incipit venenum.

At,

At, si febris terminos extra solitos vage-
tur, ad cutem nimis raptim transfertur, a
cordis et vaforum aucto impetu, venenum:
Officiis fungi ita ut exhalantibus non prae-
betur otium: In periculo sic summo ver-
fatur aegrotus, pustulis nimirum confluen-
tibus. Vel calori immodico, vel regimini
generoso, danda est eruptio rubra: Nam
semper solet evanescere, sublatis horum uno
et altero. Fonte ex eodem papularum fluunt
messis secunda, et natura morbi confluens;
antecedunt enim haec signa febris plus mi-
nusve acerba.

Prognosis.

Signorum observatione dignorum, causis
sic indagatis, propriarum notarum sequitur
explicatio, quae vel infectionis signa, vel
quae spem vel metum ostendunt. Inflam-
mationis si signa maturiora exhibet vulnus,
cursus morbi brevis erit, et eventus secundus.

Contra,

30 DE VARIOLIS INSERENDIS.

Contra, tardius si progreditur inflammatio, sexto adeo ut die pro colore rosaceo, circumdet vesiculam pallor, et durefcere vix percipiantur vulneris labia, metuendus est eventus. Si quinto vel sexto die tentantur glandulae axillae tumore, rigore, et dolore, humores infectos non tantum indicant ista signa, verum etiam morbi benignitatem. Si febris comitantur virium defectus, pallor, pulsus debilis, et caetera febris pessimi generis indicia, difficilis aegroto valetudo. Si, faeviente febre, accedunt convulsiones leves, terreri parum convenit: Sed, si acerbius et crebrius instant, subest mortis periculum. Post aggressionem tertio si die soluta est febris, et eruptio distincta, etsi etiam copiosa, (papulis rotundis et versus margines inflammatis), salus facilis. Si, post inflictum vulnus, axillam invaserit dolor, vel febris utcunque levis supervenerit, morbum productum iri non est dubitandum, quamvis etiam, discedente febre, nullae eruperint papulae. Limites si solitos transit febris, papulas esse numerosas
expec-

expectandum est. Si faciem occupavit papularum eruptio copiosa et confluens, in medio depressarum, et lymphâ repletarum ichorosa, vix aliquid spei, vix aliquid auxilii est in medicina. Si comitantur maculae rubrae, non difficulter fert morbum aegrotus; facile repellantur enim regimine tenui.

Modus medendi.

Cognitis indiciis, quae nos vel spe confortantur, vel metu terreant, ad morbi curationem transeundum est. Variolarum, ut ex febris natura et conditione plerumque pendet eventus, ad cursum ejus igitur observandum, maxime dirigendus est curantis animus. Sed creberrime accidit, eruptio-
nis moram, papulas confluentes, necnon et omnia minus propitia signa, ortum ducere ex nimia ad inflammationem dispositione; quam corrigere, in primis necessarium est.

Corpore

32 DE VARIOLIS INSERENDIS.

Corpore infecto, interdicenda sunt aromata, caro, et liquores generosi. Aquam frigidam bibere liceat, et liquores subacidos, et fructibus maturis necnon uti. Bis circiter, vel, pro temperamento, cathartici refrigerantibus sit alvus ducta, febris ante adventum. Exercitatio porro, sub dio, pro viribus, permittenda est. Febris indicia ut raro gravia observantur, praeter catharticum, prima invasione, et regimen tenue, alia parum postulant medicamenta. Urgente febre inflammatoria, ut in adultis interdum fit, frequentius respirandus sit aer purus, adhibenda cathartica, et sine mora mittendus sanguis. Plerumque autem interdicitur, papulis erupturis, sanguinis detractio: Sed ex theoria tantum opinamur. Ex usu enim saepe comperimus hujus remedii potestatem salutiferam; in juvenis exemplo, praesertim tres abhinc circiter annos, quem oppresserunt per spatium horarum quinquaginta, et etiam ingravescentia indicia febris. Sanguinis detrahare non dubitabatur largam quantitatem; papularum

rum etsi instare credebatur eruptio : In vicinitate enim sese sparsissent variolae. Nec fuit spe minor eventus; se subducente enim febre, in lucem prodiit papularum benignarum eruptio distincta. Si semicupio tepido cedere haud curant, quae infantes corripunt convulsiones, protinus recurrendum est ad anodyna : (Sanguinis enim deductionem, alvi ductionem, vel vesicatoria, administrare non est semper otium.) Moschum nunquam valere, at laudani liquidi largas quantitates saepe observavimus. Si indicia infectionis tardius procedunt, et profertur in medio pessimi generis febris, regimine minimo nimis libere parum convenit uti : Sed jusculis, et vino cum aqua admista, subveniendum est aegroti viribus. Terminos solitos si transeat febris, si vires succumbant, et minime erumpant papulae, in talibus quantitatibus exhibeatur tartarus emeticus, ut cieatur vomitus, sed maxime nausea, et ad cutem materiae exhalabilis determinatio. His modis enim emundatur

E

ventri-

ventriculus, discutiuntur in ductu alimentario congestiones, et, cutis spasmo soluto, via paratur veneno cum exhalationibus misto. Si (quod non saepe accidit) infestet cynanche; a potationibus frigidis absteat aeger, et aliis huic morbo inimicis. Si confluant papulae, et tardius in suppurationem abeant; ducenda est non minus alvus, et aëri puro aeger exponendus: Porro, cortex Peruvianus et anodyna adhibenda sunt. Materiam aliter ichorosam et malignam benignius efficiunt haec remedia, non quidem quod ulla peculiari gaudeant potestate, sed vires quod fulciant et vasa languida stimulent. Quem doctrinam causa confirmandi, infantium ubera ducentium, necnon febre intermittente depresso, quorum vires cortice Peruviano subveniendae sunt, exempla narrare sufficiat; nam illi prae omnibus rejiciunt infectionem. Denique, cum in squamas abeant papulae, ducenda est semel vel bis alvus. Regimen dein ad pristinum redeat aeger, rationemque vivendi.

Tanta

Tanta est variolarum vero fictilium benignitas, ut plerumque nulla, five per diaetam, five per medicamenta paratione, opus sit, non evolutis etiam papulis. Centum enim, quibus annis abhinc tribus, Aprile, Maio, et Junio mensibus, insitione morbum communicavi, aetatum conditionumque variarum; exhibita fuerunt nulla medicamenta, saltem efficacia, nullaque paratio; ordinarium et porro permissum fuit regimen. Horum nonaginta et novem optime procederunt. Et observatione dignum est, ut ex centum, tres tantum in eadem domo, qui, per matris nimis officiosam curam, aërem purum, mense etsi Junio, respirare non permissi; et quos vestibibus semper vel stragulis, vel ad focum inflammatos, inveni; variolarum majorem malignitatem fuisse, quam caeteris, et papulas iis plus confluxisse. Ex his succubuit unus, variolarum oppressus confluxione. Duobus caeteris, etsi eruptio copiosa, tamen eventus secundus. In exemplis supra dictis, fuit puer tumoribus
et

36 DE VARIOLIS INSERENDIS.

et ulceribus strumosis, circa fauces, valde tentatus ; cui tamen fuere variolae benignae, sine morbi prioris ulla exacerbatione.

Unde Infitionis profluat Utilitas.

Medendi ratione sic praemissa, hujus artis unde oriatur utilitas, deinceps exploranda est.

Imo, Ex veneni exigua portione introducta, minus malignas evasisse artificiales existimabatur, quam naturales ; in his enim pro vero habebatur, veneni majorem quantitatem, a pulmonum et cutis vasis bibulis, absorptam esse ; unde perturbationem graviolem suscitatum. Enimvero nec experientia nec ratiocinio adornatur haec doctrina. Quippe enim, si fermentationem movendo, ut supra dictum, morbum producit venenum, valet aequè plus minusque veneni. Autem verissimillimum est ex vestibus,

stibus, stragulis, aliisque veneni receptaculis, morbum esse attractum ; a quibus exigua tantum quantitas impertire potuerit. Porro, si duobus hominibus sit communicata veneni eadem quantitas, et calori unus expositus, et regimini tenui, et aëri puro, alter tractatus ; illi paucae, huic papulae numerosae et confluentes, caeteris paribus, contingent.

2do, Neque tribuenda est veneni electioni hujus artis utilitas. Morbus enim benignus evaserat a veneno ex corpore exanime deprompto ; et, vice versa, ex distinctarum veneno malignus.

3tio, Nec a paratione per diaetam, vel medicamenta, inferendi cui salus integra aptius evadit corpus: Paratis enim et imparatis eadem benignitas.

4to, Quod ex humano corpore nuperrime depromptum sit venenum, momenti est forsitan nonnullius: In morbo naturali enim pessimi generis venenum ex vestibis, et aliis fomitibus, saepe captatur: Summam ubi virulentiam

38 DE VARIOLIS INSERENDIS.

rulentiam liceat sibi comparare fubeundo fermentationem.

5to, *Ætatis*, temperamentorum, et anni temporis selectio, multum procul dubio valet. Nam illa aetate variolas arcessere liceat, qua nec dentium eruptio, nec morbi metus, nec animi affectus deprimentes aut graves, veneris seu vivendi intemperantia, vel alia obnoxia, intercedere possint. Quin etiam anni tempus feligere liceat, nullo grassante epidemico.

6to, De adventu morbi infitione arcessi, ut semper fumus praemoniti; temperamentum inflammatorium, vel aliud inimicum, otium est pellere in fugam.

7mo, Ut quaedam aëris constitutio variorum naturalium grassationi procul dubio necessarium est; morbi quoniam malignitas, cynanche aphthosa, aliaque inauspicata fonte ab hoc oriantur; hujus sic evitatio, corpori incorrupto variolis impertitis, majora promittit commoda.

8vo, Denique, aëri audacter exponere, omni morbi stadio, usum aëris puri, et regiminis tenuis non intermittere, valde profint. His enim magnopere mitigatur variolarum naturalium acerbitas.

Emolumentis sic insitionis enumeratis, a re non alienum erit leviter perstringere quae contra artem objecta.

Morbos alios una cum veneno varioloso impertitos iri contenditur: Et cynanches aphthosae, febris miliariae, nec non rubeolae, et cutis affectionum, prolata sunt exempla. Sed ad convincendum minime valent hae objectiones: Tempore quoniam eodem ac variolae grassabantur morbi supra dicti: Cursu igitur naturali, verisimillimum est, illos captatos.—Et praeterea, in exemplis relatis, cursum his morbis proprium semper cucurrisse, non patet. Nulla denique adhuc instituta experimenta, hos morbos insitione posse moveri ostendunt. Quod vero objectum est, artis hujus exercitationem, variolas aliter dormientes dif-

feminare,

40 DE VARIOLIS INSERENDIS.

feminare, ne flocci quidem pendendum est.

Quaedam aëris constitutio peculiaris autem, ut supra dictum, ad variolarum disseminationem valde necessaria est. Conditionis et hujus defectus, quae insitioni tam praeclara cedit commoda morbi graffationem diffusam etiam impedit. Ter, ad minimum, temporibus locisque distinctis, morbum impertivimus, naturalium graffationi longe remota; et ex illis diffundi negaverunt variolae; commercium etsi cum intactis non semper impeditum fuit.—Praeterea inventum est, quanto crebrius graffentur variolae, tanto minus eas esse exitiosas. Ætatem tunc enim non tam provec̃tam, et variolis idcirco auspiciorem, invadit morbus.

Interemptorum a variolis numerum Londini auctum fuisse dicitur, hujus post artis introductionem, mortuorum ut ex tabulis conspici possit. Hoc vero testimonium est inane. A tabulis enim accuratissimis Doctoris Jacobi Sims, interfectorum

DE VARIOLIS INSERENDIS. 41

a variolis numerum (annis ultime praeteritis quatuor exceptis) ab anno millesimo sexcentesimo et vicesimo nono, ante artis hujus introductionem fere seculum, semper increvisse, probatum est. Mortuorum igitur incrementum ex aliis causis petendum: Et maxime forsitan ex incolarum a rure, et regionibus variis, in urbe, majore quam antea fuit, influxu.

F I N I S.

DE VARIOLO INSCRIPTIONE.

Varicellæ nuncupantur (anno millesimo
his quatuordecim) ad annum millesimum
sexcentum et octiduum, ante annis
huius introductionis, tempore
invenisse, probantur. Monstrum igitur
in incrementum ex aliis causis potendum:
Et maxime fortiter ex incrementum a tunc,
et regionibus variis, in quibus, magis quatuor
ante hunc, insidit.

F I N I S.

100